

CO PÍŠÍ JINDE

Architekturou proti exodu je název článku historika architektury **Zdeňka Lukeše**, ve kterém se zabývá současnou moderní архитектурou na území bývalé NDR.

Na území bývalé NDR vznikají pozoruhodné moderní stavby, většinou na základě mezinárodních architektonických soutěží. Je samozřejmé, že hlavním důvodem je oživení míst, která prožívají těžké chvíle po sloučení Německa. Je tam vysoká nezaměstnanost, která narostla zejména po zrušení řady nerentabilních továren, jež navíc nesplňovaly přísné ekologické normy. Zejména mladí lidé východ opouštějí a přesouvají se směrem na západ. Recept, jak situaci alespoň trochu zlepšit, je východoněmecká města nějak zatraktivnit.

Budova Spolkového ministerstva životního prostředí v Desavě v Sasku-Anhaltsku

Knihovna univerzitního kampusu v Chotěbuzi

Zužitkovat staré, stavět nové

Modernizují se panelová sídliště nebo se paneláky rovnou bourají, opravují se historická jádra a památky, pro industriální architekturu – má-li nějaké hodnoty – se hledá nové využití. To je ale pořád málo. Jednou z možností je vytvořit v těchto místech něco mimořádného, novou moderní dominantu, na kterou budou místní pyšní a jež se stane atrakcí dané lokality. Je to samozřejmě drahé, ale myslím, že se to vyplatí. Pro české návštěvníky je to samozřejmě i téma k tiché závistí, protože některá takto vzniklá díla jsou skutečně velmi zdařilá.

V městě Desava (Desau) ve spolkové zemi Sasko-Anhaltsko je nejen slavná meziválečná škola Bauhaus, ale nově také areál Spolkového ministerstva životního prostředí. To by mohlo sice sídlit v Berlíně, ale jeho lokace je zvolena z výše uvedených důvodů záměrně mimo metropoli. Projekt je dílem známého ateliéru Sauerbruch Hutton. Jeho zakladatelé Mathias Sauerbruch a Louisa Huttonová se seznámili během studia na prestižní Architectural Association School of Architecture v Londýně. Sauerbruch poté pracoval ve studiu Rema Koolhaase, Huttonová u Alisona a Petera Smithsonových. V roce 1989 pak založili společný ateliér v Berlíně.

Jejich nejznámějším dílem je nepřehlédnutelný mrakodrap GSW Headquarters poblíž bývalého přechodu mezi Západním a východním Berlínem Checkpoint Charlie. Budova zaujala nejen svým tvarem, ale také důmyslným systémem barevných proměnlivých žaluzií, jež jsou typické i pro další

projekty dvojice. Ty jsou představiteli tzv. zelené architektury, v maximální možné míře šetřící energie.

Zelené ministerstvo

To plně platí i pro desavské ministerstvo dokončené před šesti lety. Vzniklo na základě vítězného soutěžního projektu v bývalé průmyslové zóně na břehu řeky Mulde. Stavba také integrovala původní nádražní budovy. Jedná se o rozlehlý objekt na esovitém půdorysu s přiléhající velkou prosklenou komunikační halou na výšku všech pater s fotovoltaickými panely. V podzemí jsou garáže, v přízemí přednáškové sály a místa pro styk s veřejností, v horních patrech pak kanceláře. V hale je infocentrum a kavárna. Nechybí stromy, voda a keře, které zpříjemňují vnitřní atmosféru. Ekoarchitektura dvojice Sauerbruch-Huttonová pracuje s přírodními motivy v kombinaci se špičkovou technologií. Výsledek je velmi sympatický a netřeba dodávat, že vše je dotaženo do detailu s německou precizností. I zvenku působí rozlehlý areál velmi příjemně, čemuž napomáhá kombinace dřeva a probarvených skel pastelových barev na průčelí.

Knihovna jako pevnost

Také lužicko-srbská Chotěbuz (Cottbus, Chósebus) v Braniborsku se pomalu probouzí. Vedle všudypřítomných paneláků z východoněmecké éry je tu řada památek, krásné historické náměstí Altmarkt i stále ještě omšelé periferie. Novou dominantou univerzitního kampusu u řeky Sprévy je samostatně stojící knihovna (celým názvem Informační, komunikační a mediální centrum Braniborské technické univerzity – ICMC) z dálky připomínající starou pevnost. Má amébovitý půdorys a průčelí je tvořeno panely z mléčného skla s rastrovým vytvářením ze vzájemně se prostupujících bílých znaků převzatých z různých abeced. K nebarevnému exteriéru je kontrastní pestrý interiér kombinující červenou a zelenou. Sedm nadzemních podlaží propojuje dynamicky tvarované vnitřní schodiště. V přízemí je halový prostor s infocentrem, kar-

totékou a kavárnou. Studenti mohou pracovat uvnitř i v parkově upraveném okolí knihovny.

Návrh netradičně pojaté stavby je dílem světoznámé švýcarské dvojice Jacques Herzog – Pierre de Meuron, k jejímž realizacím patří známé Ptačí hnízdo – olympijský stadion v Pekingu (ve spolupráci s čínským výtvarníkem a disidentem Aj Wej-Wejem), fotbalový stadion Allianz Arena v Mnichově, obchodní dům firmy Prada v Tokiu, Caixa Forum v Madridu nebo nová filharmonie v Hamburku. Oba architekti obdrželi za své dílo Pritzkerovu cenu za rok 2001.

Na závěr si neodpustím povzdech. I u nás vzniklo několik architektonicky výrazných projektů veřejných staveb, jen málokdy se je však podaří dotáhnout do realizace. Mám tím na mysli nejen tolik diskutovanou Kaplického Národní knihovnu v Praze-Holešovicích, ale i „Černou kostku“ – tedy ostravskou knihovnu, brněnský koncertní sál, plzeňskou galerii, olomoucké centrum středoevropského výtvarného umění... Ale pokud se to přece jen povede, vznikají kvalitní lokální dominanty, na něž jsou – navzdory počátečním diskusím – nakonec v příslušných městech pyšní (Národní technická knihovna v Praze Dejvicích, most přes Labe v Ústí nad Labem, Univerzitní centrum ve Zlíně). Většinou však chybí víc odvahy a také schopnost přizvat k soutěžím zahraniční architektky.

[Lidové noviny, 3. 9. 2011; dostupné z: http://www.lidovky.cz/architekturou-proti-exodu-inspirace-z-byvale-ndr-f77/-ln-bydleni.asp?c=A110906_102203_-ln-bydleni_ter]

Manhattanským mrakodrapům je věnován článek **Petra Volfa** s názvem **Americká krása**.

Amerika toho dala světu spoustu. Třeba fast foody, telefony, hollywoodské filmy, pásovou výrobu, žvýkačí gummy, výlet na Měsíc, atomovou pumu, Silicon Valley nebo kečup. Jenom máloco z toho se však může vyrovnat mrakodrapům.

Jejich největší koncentraci najdete na Manhattanu. Od roku 1913, kdy byla poprvé díky Woolworth Building překročena dvousetmetrová výška, na tom-

to podivuhodném ostrově vyrostly desítky a stovky dalších, až do mraků strmících staveb.

Mrakodrapy se začaly stavět z několika důvodů, ale tím hlavním byl příliv přistěhovalců na konci devatenáctého století, pro něž byl New York klíčovou přestupní stanicí. Každý se chtěl aspoň drápkem zachytit na Manhattanu, kde se dělo to nejpodstatnější – točily se tu peníze. A projevil se palčivý nedostatek volných pozemků, který vedl ke intenzivnímu způsobu stavění, kdy se domy musí dobrovolně rozpínat do výšky a zbavovat se tradičních, spíše horizontálních „ambicí“. Budova podobající se věži zabrala totiž méně prostoru než obvyklý blok, navíc ve svých horních podlažích nabízela více světla, lepší vzduch, výhled, nadhled: stačí vystrčit ruku z terasy a dají se pohladit mraky.

Bez závratí

Svou roli sehrála také naprosto běžná lidská ješitnost, která jednak člověka nutí bojovat proti zemské přitažlivosti, jednak mu káže budovat tam, kde jiní nemůžou. Čím výše, tím lépe, a kdo je úplně nejvyšší, stává se vládcem okolí. Ve dvacátých letech natočil o tom, jak „bohatí obývají mrakodrapy a dělníci na ně dřou v podzemí“, režisér Fritz Lang futuristický film *Metropolis*, z něhož člověku pořád běhá mráz po zádech.

Z freudovského pohledu pak jde o archetypální poměňování penisů. Mimochodem, klasickým příkladem takové posedlosti jsou už od čtrnáctého století souboje patriciů v toskánském San Gimignano, kde si nejbohatší rody vystavěly vlastní věže, do nichž se mohly uchýlit v případě nebezpečí, zatímco v době míru jimi dokazovaly svou stavitelskou dovednost. Dodnes jich z původních sedmi desítek zůstalo patnáct, nejvyšší měří více než padesát metrů. Pohled na prastaré San Gimignano jako by už v hlubinách středověku předznamenával podobu moderního města, které teprve mělo vyrůst.

Aby se však mohly stavět skutečné mrakodrapy, musely být splněny tři pod-

mínky. Ve druhé polovině devatenáctého století se ve stavebnictví začínají uplatňovat rámové konstrukce z ocelových nosníků a pilířů, které jsou doplněny stěnami z desek a skla. Nepoměr mezi výškou a šířkou budovy mohl být oproti cihlovým nebo kamenným stavbám mnohonásobný.

Dále: zdá se to sice jako maličkost, ale kdyby Elisha G. Otis nevyalezl v roce 1853 bezpečnostní výtah a i nadále by se muselo všechno do nadzemních podlaží vynášet „po svých“, výškové domy by nikdy nemohly uspět. Vždyť pomocí zdvižů se v nich pohybují jak nájemníci, tak dělníci při stavbách.

Třetím klíčovým faktorem byly vymoženosti umožňující budovy klimatizovat, větrat a vytvářet v nich vlastní prostředí – tak se stávaly dokonalými samostatnými vertikálními městy.

Stavba mrakodrapů navíc ještě potřebovala ryze lidský vklad – dělníky, kteří neznají závrať. Jako nejlepší se v tomto ohledu ukázali zejména indiánští Irokézové, původní obyvatelé území, na němž vznikl New York, a také Mohawkové, jež žili v oblasti Montrealu. Neznali, co je strach z výšek, a tak jejich jediným nepřítelem byl alkohol, s nímž si nedovedli poradit, protože se jejich organismus na něj nebyl schopen adaptovat.

V rytmu art deco

Manhattan sice rostl překotně, ale to neznamená, že se v něm na předepsané mřížce – s podélnými avenue a na ně kolmými ulicemi – mohlo postavit cokoliv jenom trochu zajímavého. V roce 1916 (tři roky poté, co byl podle projektu architekta Casse Gilberta dokončen 241 metrů vysoký Woolworth Building) byly stanoveny předpisy, které povolovaly pouze stupňovité stavění.

Zněly jednoduše: svisle vzhůru mohla stavba růst jenom do výšky osmatřiceti metrů. Další zmenšení jejího půdorysu bylo stanoveno ve třicátém poschodí, tedy přibližně (bereme-li patro v rozmezí tří až čtyř metrů) ve stovce metrů.

Tato stupňovitost se stala charakteristickým architektonickým rysem pro mrakodrapy až do padesátých let minulého století. Díky ní se na ulice dostalo více přirozeného světla a oblohy, než kdyby rostly jako z vody, rovnou vzhůru.

V roce 1931 se podařilo projekční kanceláři Richmonda H. Shrevea, Williama F. Lamba a Artura L. Harmona završit svůj největší počín, jímž bylo otevření mrakodrapu Empire State Building (381 metrů). Dodnes je pokládán za ikonu Manhattanu i celého New Yorku. Andy Warhol o něm natočil osmihodinový film, kde se nic neděje, protože monumentální budova, na níž byla nepohnutě namířena kamera, představuje vlastní svět pro sebe. Spisovatel Francis Scott Fitzgerald v Povídkách jazzového věku v roce 1932 zajímavě popsal dojmy ze svého prvního „výstupu“ na ESB: „Zvedal se tu mrakodrap Empire State Building, osamělý a nevysvětlitelný jako sfinga. Vystoupil jsem na střechu této poslední a nejnádhernější věžové stavby. Pak jsem pochopil... Obyvatel New Yorku, plný arogantní pýchy, se sem vyšplhal a s úžasem uviděl to, co nikdy netušil, totiž že toto město není nekonečný sled kaňonů, jak předpokládal, ale že má své meze; z nejvyšší stavby poprvé uviděl, že se ztrácí v krajině a jen ta je neomezená.“

Pokud je jasno, umožňuje Empire State Building rozhled až do vzdálenosti sto kilometrů. V současnosti jsou pro takové pozorování ideální dny následující po větrných bouřích, které jako jediné můžou vyčistit smogový příkrov ležící nad městem.

Svou krásou mohl s Empire State Building soupeřit především Chryslerův mrakodrap (319 metrů), který pro stále rozpínavějšího automobilového magnáta navrhl architekt William van Alen. Obě stavby byly provedeny ve stylu art deco, dekorativního slohu, který se ve světě ujal ve druhé polovině dvacátých let minulého století a jenž má pořád spoustu obdivovatelů. Chrysler Building na sobě nese ve vrcholných partiích chromované ozdoby připomínající součásti automobilů a jeho krásu se zdá až dekadentní – žádný jiný manhattanský mrakodrap nepů-

sobí takovým vyumělkovaným, a přesto obdivuhodným dojmem. Oproti Woolworth Building, jež napodobuje poněkud ponuré tvarosloví evropských gotických katedrál, si výškové budovy ve třicátých letech konečně osvojily vlastní estetiku.

Co je manhattanismus

Důležitý impuls, který manhattanskou vertikální architekturu výrazně zmodernizoval, přišel z Evropy. Zasloužil se o něj německý architekt Ludwig Mies van der Rohe, duchovní otec brněnské vily pro manžele Tugendhatovy, jenž do Nového světa utekl před Hitlerem. V padesátých letech dostal možnost navrhnout administrativní budovu pro společnost Seagram na velmi prestižním místě – na rohu Park Avenue a 52. ulice. Takzvaný Seagram Building měří sice necelých sto šedesát metrů, nicméně svým významem se vyrovnává předchozím monstrózním věžákům.

Autor se ukázal jako vynikající urbanista, který architekturu chápal jako „výraz toho, jaký má člověk vztah k životnímu prostředí a jak si jej dokáže podmanit“. Přesvědčil investora, aby s mrakodrapem o kus poodstoupil od úrovně ulice, a mohlo tak vzniknout veřejné prostranství s bazény ozdobenými vodotrysky a spoustou laviček.

Zastavěl pouze čtyřicet procent parcely, což bylo do té doby (projekt pocházel z roku 1954) pokládáno za nemyslitelné vyhazování peněz. Zrodil se vertikální kvádr, jehož forma slouží dodnes jako příklad pro podobné typy domů.

Výsledek byl natolik podnětný, že vedl ke změnám starého stavebního zákona. Pokud mrakodrap ve tvaru čistého hranolu ustupoval od uliční čáry, díky čemuž mohlo být vytvořeno veřejně přístupné prostranství, směl vyrůst do výšky, aniž by musel být stažen do podoby stupňovité budovy, jako tomu bylo v minulosti. Jde o princip „něco za něco“, kdy soukromník pomůže městu a ono mu na oplátku umožní vyrůst do takové výšky, do níž

mu ambice a kapsa dovolí. Tam nahoře si může dělat, co se mu zlíbí.

Mrakodrapy dnes najdete sice na každém obydleném světadílu, pomalu v každém větším městě, ale nikde se nestaly takovým fenoménem jako právě na Manhattanu. Ačkoliv nejsou už zdaleka nejvyšší, tak se nám stejně při vyslovení slova mrakodrap nevybaví ani osm stovek metrů vysoká Burdž Chalífa, ani půlkilometrový Tchaj-pei 101, ale panoráma Manhattanu s už neexistujícími Dvojčaty. Tady je totiž domov extrémních výškových budov, tady probíhal jejich vývoj a výzkum: nikde se nerozvíjely s takovou intenzitou, pragmatičností a tak promyšleně, jako právě na Manhattanu, který mnohokrát ve svých filmech opěvoval Woody Allen, jeden z jeho nejptrhlejších obyvatel.

Rem Koolhaas, nizozemský architekt a teoretik v knize Třešticí New York, v níž se snaží přijít na to, proč jej toto vertikální město tak fascinuje i rozrušuje zároveň, napsal: „Manhattan zrodil troufalou architekturu, která byla milována přímo úměrně své vzdorovité absenci sebenenávisťi a respektována přesně v té míře, v níž zašla příliš daleko.“ Koolhaas v tomto „retroaktivním manifestu“ dokonce vymyslel termín „manhattanismus“ jako název pro urbanistickou ideologii, která svou koncepci odvodila „z lesku a bídy metropolitní situace – hyperhustoty, aniž by ztratila víru, že tato situace tvoří základ žádoucí moderní kultury“.

Je to příliš složité? Myslel to asi takhle: kdo jednou uvidí manhattanské panoráma, už je nikdy nezapomene. Překoná ho jedině pohled na Hradčany, ale to už je jiná kapitola architektury a urbanismu.

[Příloha Hospodářských novin č. 36 – Magazín Víkend; 9. září 2011; dostupné na: [http://hn.ihned.cz/?p=500000_d&article\[id\]=52783390](http://hn.ihned.cz/?p=500000_d&article[id]=52783390)]

Nobelovy ceny: hospodářská politika a lidská očekávání – redaktor Hospodářských novin **Marek Hudema** aktuálně o letošních laureátech Nobelovy ceny za ekonomii.

Jak mohou centrální banky a politici ovlivnit život lidí a firem? Jak ovlivňuje dočasné snížení daní nebo úrokových

sazeb HDP a inflaci? Co se stane, když centrální banka změní svůj inflační cíl? Na tyto otázky odpovídají modely vyvinuté Thomasem Sargentem a Christopherem Simsem, kteří se stali letošními laureáty Nobelovy ceny za ekonomii.

Reálný život nelze popsat jednoduchými závislostmi. A platí to i v ekonomice. Rozhodnutí vlády a centrální banky ovlivňují chování lidí a zároveň politici reagují na chování voličů i firem. Přitom se obě strany navíc snaží uhodnout budoucí kroky té druhé, očekávají je a tomu uzpůsobují své chování. A navíc jsou tu i další vlivy. Jak potom vysvětlit, co z hospodářské politiky je účinné? Způsobilo například snížení daní změnu HDP, nebo ne? Za řešení tohoto rébusu a vysvětlení role očekávání jednotlivých hráčů v ekonomice dostali včera dva američtí vědci – Thomas J. Sargent z New York University a Christopher A. Sims z univerzity v Princetonu Nobelovu cenu za ekonomii.

Oba nobelisté přitom řešili tyto problémy nezávisle, každý z jiné strany a vycházejí z odlišných proudů ekonomického myšlení. Sargent patří spíše k chicagské škole prosazující volný trh, Sims k novým keynesovcům, kteří podporují státní zásahy. Přestože část odborníků tipovala, že dostanou Nobelovu cenu už před lety, její udělení letos, dva roky po finanční krizi, je hlavně u Sargenta nečekané. „Thomas Sargent je spojen s reaganovskou ekonomikou a je překvapivé, že dostal cenu teď“, upozorňuje Vladimír Dlouhý, ekonom a člen Národní ekonomické rady vlády.

Model umožnil pohled do budoucna

Sims umožnil ekonomům překonat slepou uličku, v níž se ocitli v sedmdesá-

tých letech minulého století. Tehdy se pomocí jednoduchých modelů snažili vysvětlit ekonomické jevy tak, že změna jedné veličiny způsobila úměrně pohyb jiné proměnné. Například snížení úrokových sazeb mělo zvýšit příslušné HDP a samozřejmě i inflaci. Jenže svět tehdy trpěl teoreticky těžko vysvětlitelnou stagflací, tedy vysokou inflací a chabým ekonomickým růstem.

Sims si všiml toho, že předpoklad, že závislost funguje jen jedním směrem, je špatnou cestou. Výsledkem byl vektorový autoregresní model, známý pod zkratkou VAR. Umožňuje na ekonomických datech rozpoznat, jak reagovalo hospodářství na vnější impulz a co z chování ekonomiky se dá připsat jiným příčinám. Trik je, odborně řečeno, v tom, že vysvětlovaná veličina je v modelu závislá i na svém předchozím chování.

„Každý, kdo dnes dělá makroekonomický výzkum, ať už jde o centrální banky nebo akademické makroekonomy, dnes používá VAR,“ říká David Marek, hlavní ekonom Patria Finance. Model navíc vysvětluje chování makroekonomických veličin technicistně, do určité míry bez detailního a v podstatě téměř nemožného popisu chování a reakcí všech ekonomických hráčů.

Analýza pomocí VAR pomáhá centrálním bankám a ministerstvům financí po celém světě předvídat chování ekonomiky při různých šocích a krizích i výsledky jejich zásahů. Ukazuje například to, nakolik mohou nebo nemohou zvýšené státní výdaje působit proti cyklickému poklesu ekonomiky. Simsova práce umožňuje lépe předvídat a v určitých případech cílovat inflaci.

U racionálních lidí funguje překvapení

Thomas Sargent také pracoval na ekonomickém modelu se vzájemně se ovlivňujícími proměnnými. Přitom si všiml vlivu očekávaných a neočekávaných změn v hospodářské politice na chování ekonomiky. Je spolu s Robertem Lucasem, nositelem Nobelovy ceny za ekonomii z roku 1995, tvůrcem teorie racionálních očekávání. Tedy toho, že lidé nejen z minulosti odvozují, co se stane, ale také sledují informace kolem sebe a předvídají, co by se mohlo stát v budoucnu. Výsledkem je, že lidé předvídají národohospodářská opatření, například změnu úrokových sazeb. Přizpůsobí tomu své chování a strategie. Dlouhodobá očekávaná národohospodářská politika je pak podle Sargenta buď škodlivá, nebo neúčinná.

„Teorie racionálních očekávání přišla s tím, že jen neočekávaná a důvěryhodná změna může způsobit změnu chování, a to pak přispělo k vymýcení inflace v USA v osmdesátých letech,“ upozorňuje Dlouhý. Dnes je ale tato teorie kritizována ze strany takzvané behaviorální ekonomie a částečně ji upravil i Christopher Sims.

„Současná ekonomie hlavního proudu přitom dokázala do sebe integrovat názory obou těchto ekonomů,“ zdůrazňuje Mojmir Hampl, viceguvernér České národní banky.

V průběhu sedmdesátých a osmdesátých let využili jejich práce vědci, politici a centrální bankéři na celém světě.

[Hospodářské noviny, 11. října 2011; <http://hn.ihted.cz/c1-53167320-nobelovy-ceny-hospodarska-politika-a-lidska-ocekavani>]

-tb-

Pilotní projekt Mapa nájemného vbíhá do cílové rovinky

Začátek října přinesl další zpřesnění Mapy nájemného. Celkový počet obcí, pro které je zveřejněno nájemné dle posudku znalce, se vyšplhal na současných 471. Orientační databáze je v této kategorii naplněna již ze tří čtvrtin.

V současnosti nejobsáhlejší kategorie Mapy nájemného, tzv. „nájemné dle posudku znalce“, se k 30. září 2011 rozšířila o dalších 82 obcí. Nový „podzimní přírůstek“ do databáze představuje 12,8 % z celkového počtu 639 určených obcí, které budou do Mapy nájemného zahrnuty. Na webových stránkách Ministerstva pro místní rozvoj je v současnosti možné vyhledat údaje pro 471 obcí. Pro představu tento počet zahrnuje 74 % všech obcí nad 2 000 obyvatel, u kterých k 31. prosinci 2010 skončila možnost jednostranného zvyšování nájemného podle zákona č. 107/2006 Sb. Hranice sta procent údajů bude dosažena poslední aktualizací na konci letošního roku.

Data pro volně smluvně sjednané nájemné prozatím zůstávají zachována ve stejném rozsahu jako v měsíci srpnu. Důvodem je skutečnost, že údajů o „nájemném volně smluvně sjednaném“ je nedostatečné množství. Naopak u nájemného v obecních bytech sběr dat probíhá velmi rychle. V současné chvíli jsou ověřovány údaje získané od obcí a následně rozšíří kategorii „nájemné v obecních bytech“.

[Tisková zpráva MMR z 4. 10. 2011. Dostupné na: <<http://www.mmr.cz/Pro-media/Tiskove-zpravy/2011/Pilotni-projekt-Mapa-najemneho-vbihado-cilove-rov>>]

Evropské fondy pomáhají v krajích ve všech oblastech

Aktuální Měsíční monitorovací zpráva týkající se čerpání z evropských fondů se ve své speciální kapitole věnuje problematice čerpání krajů. Kraje rozhodně patří mezi významnou skupinu ža-

datelů a příjemců z evropských fondů. Navíc naplňují těmito investicemi své strategické plány rozvoje (např. v oblasti sociálních služeb nebo dopravní infrastruktury).

Kraje jako příjemci čerpají největší podíl dotace z regionálních operačních programů, a to zejména na projekty dopravní infrastruktury (např. silnice II. a III. třídy, mosty, obchvaty), na projekty cestovního ruchu (např. propagace cestovního ruchu na krajské úrovni) a na projekty zaměřené na infrastrukturu spojenou s poskytováním veřejných služeb v zařízeních kraje (např. odborné materiální vybavení škol). Dále kraje čerpají finanční prostředky na projekty realizované z OP Lidské zdroje a zaměstnanost – OPLZZ (především projekty zaměřené na sociální služby, sociální integraci a zvyšování efektivnosti na krajských úřadech) a z Integrovaného OP – IOP, kde jde hlavně o dotace na projekty e-Governmentu a pořizování územně analytických podkladů.

Oblasti, ve kterých kraje realizují projekty spolufinancované z evropských fondů, lze shrnout v těchto bodech:

- regionální dopravní infrastruktura
- rozvoj cestovního ruchu
- zvyšování kvality poskytování veřejných služeb
- rozvoj veřejné infrastruktury, služeb a center
- podpora sociálních služeb, sociální integrace a sociální prevence
- zlepšování kvality životního prostředí
- podpora vzdělávání ve školských zařízeních
- podpora výzkumu a vývoje

Stručný přehled čerpání z evropských fondů k 7. září 2011

- Podané žádosti:
70 620 žádostí v hodnotě 1 141,2 mld. Kč (151,9 % celkové alokace NSRR) Meziměsíční nárůst o 1 662 žádostí v hodnotě 11,5 mld. Kč
- Schválené projekty:
31 238 Rozhodnutí / Smluv o poskytnutí dotace v hodnotě 522,9 mld. Kč (69,6 % celkové alokace NSRR) Meziměsíční nárůst o 873 projektů v hodnotě 19,0 mld. Kč

- Proplacené prostředky příjemcům:
264,7 mld. Kč (35,2 % celkové alokace NSRR)
Meziměsíční nárůst o 11,5 mld. Kč
- Certifikované výdaje:
112,6 mld. Kč (15,0 % celkové alokace NSRR)
Meziměsíční navýšení o 6,8 mld. Kč, tedy o 6,4 %

Více na <http://www.strukturalni-fondy.cz/Mesicni-monitorovaci-zprava>.

[Tisková zpráva MMR z 27. 9. 2011. Dostupné na: <<http://www.mmr.cz/Pro-media/Tiskove-zpravy/2011/Evropske-fondy-pomahaji-v-krajich-ve-vsech-oblastech>>]

Vesnicí roku 2011 se stala Komňa

Ministr pro místní rozvoj Kamil Jankovský dne 10. září 2011 v rámci luhačovickeho XIX. Mezinárodního dětského folklorního festivalu Písni a tancem vyhlásil letošní výsledky soutěže Vesnice roku. Vítězem 17. ročníku se stala Komňa. Na „medailových příčkách“ skončil středočeský Hlavenec a olomoucká Skalička.

„Podle mne jsou tři základní charakteristiky, které z běžné vsky udělají Vesnici roku. Taková obec musí být živá ve smyslu společenského života, čistá v oblasti životního prostředí a atraktivní jako místo pro život. A Komňa taková bezesporu je,“ uvedl ministr Kamil Jankovský. Vedle této pochvaly a ministerské gratulace čeká na občany i příslib milionové dotace z Programu obnovy venkova a celá řada dalších ocenění a darů.

[Tisková zpráva MMR z 10. 9. 2011. Dostupné na: <<http://www.mmr.cz/Pro-media/Tiskove-zpravy/2011/Vesnici-roku-2011-se-stala-zlinska-Komna>>]

Ministr Kamil Jankovský: chceme vyjednat co nejvíce peněz pro budoucí programové období po roce 2013

Vláda odsouhlasila Souhrnný návrh zaměření budoucí kohezní politiky EU po roce 2013 v podmínkách České republiky, obsahující i návrh rozvojových priorit pro čerpání fondů EU po roce 2013.

Účelem materiálu je stanovit hlavní národní rozvojové priority, na něž budou koncentrovány prostředky evropských fondů po roce 2013. „Vyjednání co nejvyššího objemu prostředků na podporu kohezí politiky v budoucím období bude nezbytnou podmínkou optimálního využití evropských fondů pro posílení konkurenceschopnosti České republiky. Podobně bude maximální pozornost věnována vyjednávání legislativního rámce pro čerpání v příštím programovém období,“ řekl ministr Kamil Jankovský. Zvolenými a zdůvodněnými rozvojovými

mi prioritami České republiky jsou:

- Zvýšení konkurenceschopnosti ekonomiky;
- Rozvoj páteční infrastruktury;
- Zvýšení kvality a efektivnosti veřejné správy;
- Podpora sociálního začleňování, boje s chudobou a systému péče o zdraví;
- Integrovaný rozvoj území.

Návrh předložený vládě krystalizoval v dlouhé a podrobné diskusi s resorty, kraji, zástupci měst a obcí, hospodářskými a sociálními partnery a řadou

odborníků. „Hlavním smyslem materiálu je návrh strategického zaměření kohezí politiky pro programové období 2014–2020 prostřednictvím národních rozvojových priorit. Vláda po schválení dokumentu uložila MMR ČR úkol priority rozpracovat do vymezení budoucích operačních programů. Tento materiál musíme předložit do dubna 2012,“ řekl Kamil Jankovský.

[Tisková zpráva MMR z 31. 8. 2011. Dostupné na: <<http://www.mmr.cz/Pro-media/Tiskove-zpravy/2011/Jankovsky--Chceme-vyjednat-co-nejvice-penez-pro-bu>>]